

Výchovné a vzdělávací strategie

Cíle základního vzdělávání

Cíl	Realizace cíle ve výuce a v životě školy
Vzdělávání má umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.	<ul style="list-style-type: none">- hledání řešení úkolů na základě pokusu- skupinová práce – rozdělení úkolů a rolí, zodpovědnost za svůj úkol- učení se z chyb- samostatné vyhledávání informací (v textu, odborné literatuře, na internetu)- práce s překladovými a výkladovými slovníky- vlastní cesty při řešení úkolu, porovnávání výsledků s ostatními- ověřování si poznatků v praxi (tematické exkurze, vycházky, terénní cvičení, přednášky)- počítačové výukové programy, výchovně vzdělávací pořady- střídání různých metod a forem výuky, používání názorných pomůcek- zadávání problémových úloh, hledání příčin, souvislostí a důsledků
Vzdělávání má podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">- zadávání problémových úloh- řešení problémů na základě předchozích zkušeností- řešení problémů cestou pokusů- zadávání otázek typu „Proč?“ „Co je příčinou?“ „Co navrhuješ?“- vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich porovnávání a určování jejich výpovědní hodnoty- svobodná volba dětí (volba činnosti, postupů, spolupracovníků)- učení se z chyb- porovnávání výsledků práce všech skupin- společné tvoření kritérií pro hodnocení práce
Vzdělávání má vést žáky k všestranné a účinné komunikaci..	<ul style="list-style-type: none">- poskytování prostoru k samostatnému ústnímu projevu (mluvní cvičení, referáty, hodnocení výkonu spolužáků i svého vlastního, prezentace a obhájení práce před třídou)- tvoření otázek k určitému tématu a jejich zadávání ostatním- hry na rozvíjení slovní zásoby a myšlení- asociační cvičení- pobízení žáků k diskusi- kooperativní učení (rozdělení činností ve skupině, seznámení ostatních s výsledky práce)- hraní divadla (dramatizace povídky, reálné životní situace)- vyjadřování pocitů vyvolaných uměleckým dílem (hudbou, filmem, divadel. představením)- nácvik norem společenského chování

Cíl	Realizace cíle ve výuce a v životě školy
<p>Vzdělávání má rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce ve dvojicích a ve větších skupinách - zadávání dílčích úkolů do skupin – spolupráce skupin na vyřešení celého úkolu - výchova k toleranci, schopnosti vyslechnout druhé, umění obhájit svůj názor, pokus o dohodu, snaha najít společné řešení - spravedlivé hodnocení výkonů žáků, v případě neúspěchu povzbuzení - zapojování žáků do hodnocení výkonu a práce spolužáků - prvořadé hodnocení pozitivních jevů - zveřejňování prací žáků (výstava výkresů a výrobků) - ocenění účasti žáků na olympiádách - působení na žáky svými postoji a osobním příkladem
<p>Vzdělávání má připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - výchova k empatii, k asertivnímu chování - výchova k zodpovědnosti za svěřený úkol (péče o květiny, o výzdobu třídy, o pořádek v šatně apod.) - výchova žáků k tomu, aby se dokázali ozvat, pokud mají pocit bezpráví (schránka důvěry, diskuse se žáky) - důslednost ze strany pedagogů i žáků - motivace pochvalou za dobře splněný úkol - nabídka volitelných předmětů, výběr žáků na základě vlastního rozhodnutí - ctění mravních hodnot a dodržování slušného jednání
<p>Vzdělávání má vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i přírodě</p>	<ul style="list-style-type: none"> - výchova ke kultivovanému projevu citů - výchova k ohleduplnému a citlivému vztahu k lidem, k přírodě a ke kulturním a etickým hodnotám (výroba dáreků pro děti z dětského domova, pro důchodce, děti z MŠ, spolupráce s různými zájmovými spolky a organizacemi (SDH, KOS, knihovna, uspořádání „ekologického dnu“ – sběr odpadků v lese, vycházky do přírody, krmení ptáků apod.) - vysvětlováním a rozebíráním konfliktních situací s dětmi

Cíl	Realizace cíle ve výuce a v životě školy
Vzdělávání má učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný	<ul style="list-style-type: none"> - besedy, diskuse, videoprogramy – prevence patologických jevů - schránky důvěry - výchova k odpovědnosti za následky svého chování - výchova k asertivnímu chování (umět odmítnout) - potlačování všech náznaků a projevů šikany (analýza různých projevů chování a jejich příčin, posilování kladných vztahů v kolektivu) - podpora sportovních aktivit, mimoškolních činností - dodržování pitného režimu a hygienických návyků
Vzdělávání má vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi	<ul style="list-style-type: none"> - výchova k toleranci a úctě ke starším - respektování jiných politických, a náboženských názorů - vysvětlování odlišností kultur na základě historického, politického a náboženského vývoje - potlačování všech náznaků a projevů šikany - vztahy mezi ped. pracovníky vzorem pro chování žáků - rozvíjení schopnosti empatie - integrace žáků vyžadujících speciální péči
Vzdělávání má pomáhat žákům rozvíjet jejich schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci	<ul style="list-style-type: none"> - podpora a rozvíjení schopností žáků (jazykové, matematické nadání, manuální zručnost, organizační schopnosti apod.) - zapojování nadaných žáků do různých aktivit (soutěže, olympiády...) - exkurze do výrobního procesu - spolupráce s pracovním úřadem - pomoc žákům v rozhodování o budoucím povolání s ohledem na jejich pozdější uplatnění v regionu nebo ve společnosti - úkoly „šité na míru“ (nakresli, navrhni, napiš článek, vyrob pomůcku apod.)

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- 1. vyhledává a třídí informace na základě jejich pochopení, propojení a systematizace a využívá v procesu učení**

po 3. ročníku: pracuje s knihou, s encyklopedií, slovníkem, vyhledává jednoduchá hesla,

rozlišuje tiskoviny (časopisy, noviny apod.).

po 5. ročníku: pracuje s různými tiskovinami, vyhledává výklad cizích slov, učí se vyhledávat zpracovávat informace na PC.

po 7. ročníku: využívá různé zdroje informací (knihy, tisk, PC, internet), vyhledává, porovnává a sestavuje přehledy.

po 9. ročníku: porovnává různé zdroje informací, jejich úroveň a vhodnost, ověřuje si pravdivost, serióznost, využívá v praxi.

- 2. vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, organizuje a řídí vlastní učení**

- 3. samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti**

po 3. ročníku: chápe text, porozumí čtenému, využívá mechanické paměti – drilu, rozvíjí vizuální paměť, přiřazuje, pracuje ve dvojicích, skupinách.

po 5. ročníku: řeší jednoduché problémy i jednoduché experimenty, pracuje samostatně,

pozoruje, porovnává a ověřuje výsledky, rozvíjí logické myšlení.

po 7. ročníku: tvoří zápisky, rozlišuje pokus a pozorování, sestavuje jednoduché pokusné soustavy, vyvozuje závěry, pracuje v týmu, propojuje a porovnává výsledky jednotlivců i skupin.

po 9. ročníku: vybírá metody – jakými se učit, využívá všech dostupných prostředků v mezipředmětových vztazích, rozšiřuje si znalosti v oboru, o který má zvýšený zájem, podporuje samostudium.

- 4. operuje s obecně užívanými termíny, znaky, uvádí věci do souvislostí, vytváří si komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy.**

po 3. ročníku: používá obecné, známé termíny, chápe souvislosti mezi nimi, správně pojmenovává jevy, děje a činnosti (např. pořadová cvičení, časová a prostorová orientace, základní jazyková a matematická terminologie).

po 5. ročníku: využívá v praxi terminologii, podporuje poznatky získané z dílčích oborů, sestavuje a také konkretizuje.

po 7. ročníku: získané poznatky zobecňuje, aplikuje do života

po 9. ročníku: na základě zkušeností aplikuje a vytváří si komplexnější pohled na svět,

analyzuje a hodnotí, provádí syntézu.

5. poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok

po 3. ročníku: chápe cíl a motivace učení (odměna, známka, pochvala), buduje si pozitivní vztah k učení, učí se rozhodovat, přijímat kritiku, raduje se z poznání nového.

po 5. ročníku: chápe smysl učení, motivace obohacena o vlastní sebeuspokojení, seberealizaci, učí se vystupovat, diskutovat, přijímat názory druhých, kontroluje si pokrok ověřováním znalostí a dovedností v praxi.

po 7. ročníku: je schopen být sebekritický, posuzuje vlastní schopnosti, úroveň dosažených znalostí k mentálnímu věku, přistupuje na akční plánování, komplexnímu formování osobnosti, sleduje a rozpoznává a odhaluje své nedostatky či slabosti a snaží se je kriticky eliminovat.

po 9. ročníku: posuzuje zcela kriticky, vyhodnocuje úroveň dosaženého, vytváří si akční plány, srovnává sebe, skupinu, třídu i vyšší celek, diskutuje na úrovni dosažených dovedností a získaných vědomostí, zapojuje se do srovnávacích testů (Cermat, Scio apod.).

Strategie vedoucí k vytvoření a rozvoji kompetence:

Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací. Všechny žáky učíme ovládat PC a pracovat s internetem. Pořádáme besedy se zajímavými lidmi, zařazujeme exkurze na různá pracoviště i do přírody. Do výuky zařazujeme projektové vyučování (celoškolní, třídní nebo předmětové projekty).

Žáky vedeme k sebehodnocení. Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch. Talentované žáky motivujeme k účasti v různých soutěžích a olympiádách.

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- 1. samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení.**
- 2. vyhledává informace vhodné k řešení problémů, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problémů.**

po 3. ročníku: rozliší, co je dobré a špatné, učí se rozpoznávat problémy, na problém upozorní, využívá svých zkušeností s řešením problémů, doplňuje je o znalosti z výuky, z televize, ze čtení.

po 5. ročníku: umí se rozhodovat, jak řešit jednoduché problémy, zná své možnosti a schopnosti, nepřeceňuje se ani nepodceňuje sám sebe. Rozhoduje se, kde hledat informace pro řešení problémů, vybírá vhodný zdroj informací a vhodné způsoby řešení, aplikuje algoritmus využívá při řešení problémů chybu.

po 7. ročníku: řeší složitější problémy, přezkoumává řešení, aplikuje osvědčené

postupy na řešení obdobných situací, seznamuje se s NŽS, řešení konfrontuje ve skupině, pouští se do zobecňování a aplikace do života, rozvíjí své dovednosti a zkušenosti v řešení problémů, upevňuje vytrvalost, porovnává různá řešení a jejich aplikace a úspěšnost.

po 9. ročníku: navrhuje možnosti řešení, posuzuje vhodnost algoritmů, vidí rizika způsobů řešení a důsledky svých rozhodnutí, je schopen řešit NŽS, prezentuje svá řešení a konečné úpravy, připravuje se do života na řešení obdobných problémů.

3. vnímá nejrozličnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém.
4. kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen se obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

po 3. ročníku: seznamuje se s různými problémy, snaží se je rozpoznat a jednoduché vyhodnotit, uvědomuje si problém.

po 5. ročníku: hledá příčiny problémů, učí se kritickému přístupu k řešení, obhájí svá rozhodnutí a uvědomuje si zodpovědnost.

po 7. ročníku: promýšlí a plánuje způsoby řešení, využívá svých zkušeností a úsudku, obhájí řešení, porovnává výsledky svých rozhodnutí.

po 9. ročníku: plně přebírá zodpovědnost za výběr svých řešení nejrozličnějších problémů, zhodnocuje výsledky svých činů, kriticky hodnotí úspěšnost, aplikuje do praxe.

Strategie vedoucí k vytvoření a rozvoji kompetence:

Zařazujeme do výuky co nejvíce aktuálních a zajímavých témat. Umožňujeme žákům zkoumat problém různými způsoby (zapojení všech smyslů do poznávání.) Zadáváme úkoly, které mají využití v praxi. Zapojujeme žáky do vytváření problémových úkolů. Do výuky zařazujeme projekty. Starší žáci připravují různé aktivity pro mladší spolužáky (divadlo, soutěže, akce ve ŠK, branný den, dopravní výchova). Děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

1. se srozumitelně a kultivovaně vyjadřuje

po 3. ročníku: pečlivě vyslovuje, rozlišuje a správně používá intonaci oznamovací, tázací a rozkazovací věty, vyjadřuje se v jednoduchých větách, správně používá mluvnické kategorie (pád, rod, číslo, osobu, čas apod.)

po 5. ročníku: rozvíjí svou slovní zásobu, mluví přiměřeně hlasitě, formuluje přání, prosbu, otázku

po 7. ročníku: uvědoměle rozvíjí svou slovní zásobu, rozumí nejpoužívanějším cizím slovům a vhodně je používá

po 9. ročníku: vyjadřuje se v rozvitých větách a souvětích ústní i písemnou formou, používá odpovídajících paralingvistických prostředků

2. naslouchá promluvám jiných, zapojuje se do diskuze, obhájí svůj názor

po 3. ročníku: při naslouchání udržuje ticho a kontakt očima s mluvčím, reprodukuje vyslechnuté a jednoduše to komentuje

po 5. ročníku: vědomě používá mluvy těla, vhodně vyzývá mluvčího k upřesnění řečeného, komentuje vyslechnuté, projevuje souhlas a nesouhlas, reaguje na názor druhého

po 7. ročníku: naslouchá s cílenou pozorností, dává mluvčímu známky zaujetí (opakuje vlastními slovy řečené, shrnuje, komentuje, diskutuje), je přístupný návrhům a názorům jiných

po 9. ročníku: reaguje na pocity druhého, dává mu pozitivní zpětnou vazbu, dešifruje i nonverbální sdělení

3. čte s porozuměním

po 3. ročníku: čte plynule, usiluje o výrazné čtení, zapamatuje si čtené a reprodukuje to

po 5. ročníku: čte plynule a výrazně s prožitkem a porozuměním přiměřeně náročné texty, výstižně reprodukuje hlavní myšlenky

po 7. ročníku: čte plynule, výrazně a s porozuměním (nahlas i potichu) přiměřeně náročné texty, vytváří poznámky a výpisky z textu, recituje s prožitkem vhodné umělecké texty

po 9. ročníku: zvládá základy studijního čtení, rozlišuje v textu fakta od názorů a hodnocení, s prožitkem recituje vhodné umělecké texty

4. rozumí prostředkům „nejazykové“ komunikace a vhodně je využívá

po 3. ročníku: dešifruje význam jednoduchých a často používaných piktogramů, orientuje se podle jednoduchých náčrtů, používá základní matematické symboly

po 5. ročníku: orientuje se v jednoduchých plánech a mapách, čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy, graficky znázorňuje jednoduché vztahy mezi jevy, používá časovou přímku

po 7. ročníku: rozumí piktogramům, sám je tvoří a používá, pracuje s tabulkami, diagramy a grafy, prostřednictvím matematické symboliky znázorňuje vztahy mezi jevy, vytváří myšlenkové mapy

po 9. ročníku: vědomě vybírá nejvhodnější formu vyjádření vztahů a souvislostí (jazykové, obrázkové, mapové apod.), matematizuje jednoduché skutečnosti a vztahy mezi nimi

5. používá technických prostředků komunikace

po 3. ročníku: pozná různé druhy komunikačních prostředků a ví, k čemu se používají, umí telefonovat z pevné linky, mobilního telefonu i telefonní budky, pamatuje si důležitá telefonní čísla (policie, hasiči, záchranná služba)

po 5. ročníku: vyřizuje jednoduché vzkazy prostřednictvím telefonu, při telefonním hovoru dodržuje pravidla společenského chování, vytváří jednoduché

SMS zprávy, komunikuje s počítačem, vyhledává informace na internetu

po 7. ročníku: používá internet k vytváření e-mailových zpráv, dodržuje normy a pravidla telefonování

po 9. ročníku: uvědoměle vybírá nejvhodnější komunikační prostředek v závislosti na charakteru zprávy, kterou chce sdělit, s jistotou používá telefon, internet i fax ke komunikaci, dodržuje normy a pravidla společenského chování při telefonování

Strategie vedoucí k vytvoření a rozvoji kompetence:

Žáci se podílejí na vytváření pravidel vzájemné komunikace. Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování. Dáváme dětem prostor a samostatnost při pořádání školních akcí (výletů, exkurzí, kulturních akcí – diskotéka, besídka apod.). Oceňujeme iniciativu dětí.

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

1. účinně pracuje ve skupině, podílí se s pedagogy na utváření pravidel práce a na utváření příjemné pracovní atmosféry

po 3. ročníku: umí pracovat ve skupině (dvojice i větší skupinky), chápe, proč lidé pracují ve skupinách, k čemu je dobrá spolupráce, jak by to vypadalo ve světě bez spolupráce, podílí se na utváření pravidel pro přátelské vztahy ve skupině, respektuje a dodržuje je (mluví tiše, umí aktivně naslouchat, neskáče do řeči, dokáže poradit, pomoci, žádá o vysvětlení, dělí se o materiál, pomůcky, hlídá si čas)

po 5. ročníku: chápe pojem týmová spolupráce, výhody společného řešení problému a překonávání překážek, podílí se na utváření pravidel práce ve skupině a na udržování dobrých vztahů mezi spolužáky, chápe, že spolužák není soupeř, ale spolupracovník, aktivně se zapojuje do práce skupiny, cítí se bezpečně, přijímán a oceňován, má prostor pro vlastní aktivitu, aktivně se zapojuje do práce skupiny, drží se zadaného úkolu, neodbíhá od tématu

po 7. ročníku: dokáže motivovat sebe i ostatní pro skupinovou práci, vytváří pravidla a dohody pro práci ve skupině, tato pravidla dodržuje, je schopen řešit konflikty, navozovat a udržovat kontakty, umí rozplánovat skupinovou práci a rovnoměrně ji rozložit v čase, prezentuje výsledky své práce, dokáže diskutovat o tématu

po 9. ročníku: účinně pracuje ve skupině, spolužák = spolupracovník, udržuje přátelské vztahy, je schopen logicky řešit konflikty, uvědomuje si zodpovědnost za zadaný úkol, dokáže přijmout neúspěch a důsledky svých rozhodnutí, zvládá dovednost sebekontroly a sebehodnocení, dokáže posoudit vlastní pokroky, zvládá rozplánovat práci skupiny do jednotlivých kroků, rozdělení úkolů a rolí, prezentuje výsledky své práce, zpracovává dokumentaci, diskutuje o jiných řešeních, dokáže shrnout hlavní body, stanovit pro a proti, posoudí, co se skupině povedlo a co

ne, co by se mělo příště udělat jinak

2. přispívá k diskusi ve skupině, respektuje odlišná hlediska, přijímá poučení z toho, co si druzí říkají a myslí

po 3. ročníku: aktivně naslouchá a je přístupný názorům ostatních, dokáže diskutovat o dané problematice na základě zkušeností z četby a televize, dokáže přijmout kritiku, zamýšlí se nad ní, umí se omluvit, poprosit, požádat, mluví srozumitelně a kultivovaně, neskáče do řeči, aktivně naslouchá a přijímá názory ostatních

po 5. ročníku: aktivně se zapojuje do diskuse, přijímá názory ostatních, zamýšlí se nad kritikou, dokáže se vhodně vyjádřit

po 7. ročníku: aktivně diskutuje, správně argumentuje pomocí rozsáhlé slovní zásoby a názorných pomůcek, předvídá reakce druhých, dává druhému prostor k vyjádření svých myšlenek

po 9. ročníku: obhájí svůj názor, pomocí rozsáhlé slovní zásoby, názorných pomůcek a pokusů (chemie, fyzika, biologie), navrhuje komplexní řešení problému, ovládá se, projevuje účast, vyjadřuje podporu ostatním, přiměřeně reaguje na informaci, ne na osobu, je schopen domluvit se na kompromisu, přemýšlí o dalších možnostech řešení, vyhodnocuje svůj vlastní pokrok, nabízí pomoc, požádá o pomoc

3. vytváří si pozitivní představy o sobě samém, posiluje svoji sebedůvěru a přispívá k dobrým vztahům v kolektivu

po 3. ročníku: umí být trpělivý, přijímá odlišnosti druhých, dokáže být kritický i sebekritický

po 5. ročníku: vžívá se do problémů druhých, dokáže se přizpůsobit i podřídit většině, přijmout názory druhých

po 7. ročníku: dokáže přesvědčit druhé, umí nadchnout pro práci sebe i ostatní

po 9. ročníku: obhájí svůj názor, potlačuje konflikty, řeší spory a nese důsledky za své chování, řídí skupinu a vychází se všemi členy skupiny, obětuje se pro druhé

Strategie vedoucí k vytvoření a rozvoji kompetence:

Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. Učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi. Vedeme žáky ke kooperaci a týmové práci. Dbáme na rozvíjení kladných vztahů v kolektivu (vzájemná pomoc, tolerance apod.), potlačujeme negativní jevy (zesměšňování, posmívání se druhým...) Učíme žáky zviditelnit výsledky své práce (zpráva do novin, www stránky, veřejná nástěnka apod.) Posilujeme v nich zdravé sebevědomí a sebedůvěru.

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

1. respektuje přesvědčení druhých, je schopen empatie, uvědomuje si povinnost postavit se násilí a bezpráví

po 3. ročníku: nezištně pomáhá spolužákům, dělí se s ostatními, nepovyšuje se nad nimi, nikomu vědomě neubližuje, nežaluje

po 5. ročníku: přijímá odlišnosti v kolektivu, chápe jejich příčiny, brání slabší spolužáky a pomáhá jim

po 7. ročníku: rozpozná projevy šikany a rasismu a upozorňuje na ně dospělý, je tolerantní k lidem jiného politického nebo náboženského smýšlení a

respektuje je, je schopen vcítit se do situace druhých

po 9. ročníku: v případě potřeby zakročí v případech bezpráví a násilí, vcítuje se do problémů druhých a nabízí pomoc při řešení obtíží

2. chápe a respektuje principy zákonů a společenských norem, je si vědom svých práv a povinností

po 3. ročníku: dodržuje základní pravidla společenského chování (zdravení, vztah k dospělým, stolování, chování c dopravních prostředcích apod.), rozumí pravidlům školního řádu a uvědoměle je dodržuje, zná své povinnosti vyplývající ze školní docházky a snaží se je plnit

po 5. ročníku: dodržuje pravidla společenského chování, zná nejdůležitější pravidla silničního provozu a řídí se jimi, je si vědom své odpovědnosti za porušení zákonů a společenských norem

po 7. ročníku: dodržuje pravidla společenského chování, umí přijmout následky svého chování, které je v rozporu se společenskými normami, zná svá práva, nebojí se ozvat v případě jejich porušení, zná své povinnosti, uvědomuje si svoji odpovědnost za jejich plnění

po 9. ročníku: dodržuje pravidla společenského chování, chápe principy zákonů a jejich význam ve společnosti, je si vědom svých práv a povinností, dbá na jejich dodržování a plnění

3. rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, je schopen pomoci

po 3. ročníku: rozpozná nebezpečí, upozorní na ně okolí

po 5. ročníku: rozpozná nebezpečí, reaguje přiměřeně svému věku a schopnostem (přivolá pomoc, případně sám pomůže)

po 7. ročníku: rozpozná nebezpečí, reaguje přiměřeně svému věku a schopnostem, je schopen předvídat vývoj událostí a svým chováním předejít nežádoucímu vývoji, zná zásady první pomoci a umí je použít v praxi

po 9. ročníku: je schopen předvídat vývoj událostí a svým chováním tento vývoj ovlivnit, chápe význam první pomoci a v případě potřeby ji dokáže poskytnout, je solidární s lidmi, které postihlo neštěstí a v rámci svých možností jim poskytne pomoc

4. respektuje tradice a chrání naše kulturní a historické dědictví, zapojuje se do kulturního a sportovního života

po 3. ročníku: aktivně se podílí na oslavě Vánoc, Velikonoc a Masopustu (výroba dárků, nácvik na besídku, výzdoba apod.), vyhledá kulturní památky v místě bydliště

po 5. ročníku: účastní se příprav a oslavy tradičních svátků, zná jejich historický původ a význam, zná slavné rodáky své obce, vysvětlí jejich přínos pro společnost, uvědoměle chrání přírodu, dodržuje pravidla pro pobyt v přírodě

po 7. ročníku: zná přírodní a kulturní památky v okolí svého bydliště, aktivně se účastní akcí zaměřených na ochranu přírody (sběr odpadků v lese,

shrabování listí, vysazování stromků apod.), sleduje kulturní a sportovní dění ve své obci i v okolí, cílevědomě poznává kulturní i přírodní dědictví naší vlasti (výlety, exkurze)

po 9. ročníku: podílí se na přípravě kulturních i sportovních akcí ve škole, usiluje o dodržování tradičních zvyků, je schopen naplánovat a připravit několikadenní výlet zaměřený na poznávání našeho kulturního a přírodního dědictví

5. chápe základní souvislosti a enviromentální problémy, rozhoduje se v zájmu ochrany přírody

po 3. ročníku: rozezná základní ekosystémy a jejich složky, dodržuje základní pravidla chování v přírodě

po 5. ročníku: vysvětluje na příkladech propojenost jednotlivých ekosystémů, rozlišuje pozitivní a negativní zásahy člověka do přírody

po 7. ročníku: předvídá důsledky negativních zásahů lidské společnosti do přírody, vysvětlí příčiny hlavních globálních problémů lidstva

po 9. ročníku: vysvětlí příčiny globálních problémů lidstva, hledá a navrhuje cesty k jejich řešení, aktivně se podílí na ochraně přírody a přírodních zdrojů

Strategie vedoucí k vytvoření a rozvoji kompetence:

Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování. Klademe důraz na enviromentální výchovu, žáky vedeme k třídění odpadů. Poskytujeme žákům více prostoru pro seberealizaci (zadávat praktické úkoly, např. připravit pro ostatní soutěž, dětský den, vánoční besídku, naplánovat a připravit výlet, vystoupení pro veřejnost apod.). Snažíme se zadávat takové úkoly, o jejichž prospěšnosti a významu nebudou žáci pochybovat. Posilujeme u žáků zpětnou vazbu – pocit sebeuspokojení z dobře zvládnuté práce.

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

1. používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení a plní povinnosti, dodržuje pravidla

po 3. ročníku: bezpečně pracuje s nůžkami, modeluje, šije, přišívá, vyšívá a lepí, pracuje s papírem, kartonem, látkou, dřevem, plastem a stavebnicemi, pečuje o nenáročnou pokojovou květinu i užitkovou rostlinu, ovládá standardní postupy práce s počítačem i základní terminologii spojenou s využitím počítače

po 5. ročníku: pracuje s jednoduchým kuchyňským náčiním, připravuje i vaří jednoduché pokrmy, zvládá jednoduché ruční práce, provádí opravy, udržuje oděv v čistotě, používá zahradní náčiní a nářadí, udržuje nářadí a náčiní v dobrém stavu, provádí složitější konstrukce se stavebnicemi, ošetřuje a pěstuje rostliny podle daných zásad, provádí pokusy, pracuje s textovými editory, používá reset i internet, pracuje s textem i obrázkem v textovém a grafickém editoru

po 7. ročníku: zvládá jednodušší ruční práce, vyšívá, opravuje a tvoří oděv, sestavuje a ověřuje recepty na přípravu jídla, volí způsoby použití zahradního náčiní a nářadí, organizuje svoji činnost samostatně, pracuje ve Wordu,

- internetu, ovládá tisk na počítači, komunikuje pomocí internetu
- po 9. ročníku:** vytrvale a soustavně plní zadané úkoly, je kreativní, učí se zabezpečit chod domácnosti, poznává techniku usnadňující pracovní činnost, poznává technickou dokumentaci, tvoří jednoduchý náčrt výrobku, chápe práci jako příležitost k seberealizaci
- 2. přistupuje k pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví, zdraví druhých i ochrany životního prostředí**
- po 3. ročníku:** dodržuje základní hygienické návyky (mytí rukou, používání toalety, stolování, pitný režim), bezpečně používá jednoduché nástroje a nářadí, po práci si uklidí své pracoviště, třídí odpadový materiál, šetří školní pomůcky, chrání životní prostředí
- po 5. ročníku:** prožívá pocit uspokojení z dobře vykonané práce, používá pracovní oděv a obuv při práci na pozemku, dbá o čistotu pracovního oděvu i obuvi, utváří si pracovní návyky jako je důslednost, trpělivost, přesnost, dodržuje zásady bezpečnosti při práci, v případě potřeby poskytne první pomoc, třídí, recykluje odpadový materiál
- po 7. ročníku:** plánuje si práci, rozděluje dílčí úkoly ve skupině, hodnotí dobře vykonanou práci, je šetrný k životního prostředí, třídí a využívá druhotné suroviny, recyklovaný papír apod.
- po 9. ročníku:** efektivně využívá pracovní nástroje, prokazuje dovednosti ve způsobu užití, bezpečně provádí pokusy, zná způsoby ošetření, třídí, recykluje a využívá odpadové materiály, informuje o způsobu využití, nabízí řešení na zlepšení životního prostředí
- 3. využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy, činí rozhodnutí o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření, zná nejrozšířenější povolání a jejich pracovní náplň**
- po 3. ročníku:** vytváří si prvotní představu o svém povolání
- po 5. ročníku:** vnímá rozdíly v přípravě na různé typy povolání (dělnické profese, povolání ve službách apod.), vytváří si představu o svém budoucím povolání
- po 7. ročníku:** kriticky hodnotí své předpoklady a schopnosti pro volbu povolání (manuální zručnost, studijní předpoklady, schopnost empatie apod.)
- po 9. ročníku:** vyhledává informace o různých povolání, orientuje se v systému učňovského, středního a vysokého školství, orientuje se v aktivitách směřujících k podnikatelské činnosti

Strategie vedoucí k vytvoření a rozvoji kompetence:

Žáky motivujeme k aktivnímu zapojení do oblasti Svět práce. Vedeme je k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci. Výuku doplňujeme o praktické exkurze. Na škole je vypracován celoškolní plán k volbě povolání. Výběrem volitelných předmětů pomáháme žákům při profesní orientaci. Prohlubovat spolupráci s rodiči žáků (organizační zajištění školních i mimoškolních akcí, finanční pomoc, jednotné působení školy a rodiny...)

